

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา *
NEEDS ASSESSMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION
TOWARDS EXCELLENCE IN SCHOOLS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

[1] ขวัญชนก คงพิบูลย์ Khwanchanok Kongpibool

[2] พระมหาสมบัติ ธนปญโญ PhramahaSombat Dhanapanno

[3] สมศักดิ์ บุญปู้ Somsak Boonpoo

[1], [2] [3] มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: khwanchnokkongpibool@gmail.com

Article Received: September 18, 2023. Revised: November 4, 2023. Accepted: November 10, 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 186 คน ด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่และค่าร้อยละ 2) ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าความต้องการจำเป็นทุกด้าน $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.468-0.694 ในภาพรวม $PNI_{Modified} = 0.580$ เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ ($PNI_{Modified} = 0.694$) รองลงมา คือ ผู้เรียน ($PNI_{Modified} = 0.579$) และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{Modified} = 0.468$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ; โรงเรียน; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

*บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักคุณธรรม 4 ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ABSTRACT

The purposes of this research article was to study needs assessment of educational institution administration toward excellence in schools under local administrative organizations Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Quantitative research was designed by using a questionnaire for a sample of teachers in schools under the local administrative organization in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 186 were calculated from Krejcie & Morgan's table. Quantitative data were analyzed, namely 1) in general information of the respondents used the frequency and percentage, 2) Data on the level of opinions regarding needs assessment of educational institution administration toward excellence in schools under local administrative organizations Phra Nakhon Si Ayutthaya Province using mean and standard deviation and needs analysis ($PNI_{Modified}$).

Results of research found that there were needs assessment of educational institution administration toward excellence in schools under local administrative organizations Phra Nakhon Si Ayutthaya Province in every aspect and $PNI_{Modified}$ were between 0.468-0.694 and overall $PNI_{Modified} = 0.580$. When considering each aspect with the 1st priority of needs assessment was administration and management process ($PNI_{Modified} = 0.694$), followed by students ($PNI_{Modified} = 0.579$) and teaching and learning process based on student-centered ($PNI_{Modified} = 0.468$), respectively.

Keywords: Necessary Needs; Management of Educational Institutions Towards Excellence; Schools; Local Government Organizations

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ถกเถียงกันในสังคมอย่างกว้างขวางในทางเลือกระหว่างผู้บริหารที่มีจริยธรรม (Ethics) กับผู้บริหารที่มีความสามารถ (Competent) ซึ่งคงไม่แปลกที่จะมีเสียงจากสังคมที่ต้องการได้ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติพร้อมทั้งสองประการ คือ ทั้งเก่งและดี (สุธาสนี แม้นญาติ, 2554) อย่างไรก็ตามในโลกแห่งความเป็นจริง มักจะไม่พบคุณสมบัติที่สมบูรณ์ดังกล่าวในผู้บริหารในหลายระดับจนถึงสากลและยังพบอีกว่าผู้บริหารในปัจจุบันทั้งที่มาจากการเลือกตั้ง รวมทั้งมาจากการแต่งตั้งก็ดี พบว่าส่วนใหญ่จะมีคุณสมบัติที่โดดเด่นด้านความสามารถนำด้านจริยธรรมจึงเป็นคำถามของสังคมว่า “ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น” เมื่อค้นหาคำตอบซึ่งมักจะพบคำตอบที่เป็นคำตอบปัญหาที่ปลายเหตุ เป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อันสืบเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร (IT Society) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (S&T Period) การเน้นเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Right) ค่านิยมแทนวัตถุนิยม (Materialism) หรือแม้แต่กรณีการมีจุดมุ่งหมายชีวิตแบบสุขนิยมสุดโต่ง (Hedonism) ในบริบทของสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์การทำหน้าที่ให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องของการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก และเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของสถานศึกษาก็คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้รับความสนใจและความคาดหวังจากสังคมอยู่ในระดับสูง (Hoy, W.K. & Miskel, 2001) และปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้องค์การประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับจริยธรรม (Ethics) ซึ่งประกอบ

ไปด้วยคุณงามความดีพฤติกรรมทางจริยธรรมรวมถึงคุณสมบัติที่พึงามของผู้บริหาร สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันที่ทำให้คณะครูและผู้บริหารและชุมชนมั่นใจในการบริหารงานว่า ผู้นำองค์กรทางการศึกษาจะสามารถพาองค์กรสู่จุดมุ่งหมาย พันธผูกพันตามความคาดหวังของเขาได้ (Speck, 1999)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เพราะนับว่าเป็นรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คือ รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award) เป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงาน ภาครัฐที่ดำเนินการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง และมีผลการดำเนินการ ปรับปรุงองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างโดดเด่น ซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และส่งเสริมให้ส่วนราชการดำเนินการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์ดังกล่าวผ่านตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในปี พ.ศ. 2549 ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้ปรับปรุงเกณฑ์ไปสู่เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) และกำหนดให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร ปีละ 2 หมวด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เพื่อให้การพัฒนาของส่วนราชการเป็นไป อย่างค่อยเป็นค่อยไปและยั่งยืน และเมื่อส่วนราชการดำเนินการจนครบทั้ง 6 หมวด ในปี พ.ศ. 2554 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการตรวจรับรองคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified FL) เพื่อติดตาม และตรวจสอบความพร้อมของ ส่วนราชการก่อนที่จะเข้าสู่การดำเนินการเกี่ยวกับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award) นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำมีรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ รายหมวด เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจและส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐของส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง และยกระดับมาตรฐานให้เทียบเท่าสากล โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และ กลไกการบริหารรางวัลด้วยแนวคิด “การปรับปรุงที่ละขั้น” กล่าวคือ ส่วนราชการใดพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) ครบทุก หมวดแล้ว และผ่านการรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified Fundamental Level) รวมทั้งสามารถปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่องจนมีความโดดเด่นในหมวดใดหมวดหนึ่ง จะสามารถขอรับ “รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ รายหมวด” สำหรับในปี พ.ศ. 2558 ได้เพิ่มรางวัลคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ ระดับดีเด่น อีกประเภทรางวัล เพื่อเป็นการพัฒนาไปสู่ “รางวัลคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ” ต่อไปได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558)

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงเรียนสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนในความรับผิดชอบได้แก่องค์กร การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2 โรงเรียน) เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา (8 โรงเรียน) เทศบาลเมือง ๒ แห่งได้แก่เทศบาลเมืองผักไห่ (1 โรงเรียน) และเทศบาลเมืองเสนา (1 โรงเรียน) เทศบาลตำบล 10 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลรางจรเข้ (2 โรงเรียน) ซึ่งมีรูปแบบการ บริหาร คือ การบริหารแบบรวมศูนย์ สพฐ. กำหนดนโยบาย แนวทาง และวิธีการบริหารสถานศึกษา และการ บริหารแบบกระจายอำนาจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบ ประเด็นสำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ 1) การจัดสรรงบประมาณ สพฐ. จัดสรรงบประมาณให้กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปจัดสรรให้กับโรงเรียน 2) การบริหารงานบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี อำนาจในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สพฐ. และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และพบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากร และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำมาเป็นข้อมูลพัฒนาโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรในการวิจัยคือครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 341 คน และกลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 186 คน ด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแปดค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert (1967)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ส่งแบบสอบถามผ่านโปรแกรมประยุกต์ (Application line) ส่วนตัวในการเก็บข้อมูล เพื่อทำดัชนีนิพนธ์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบ 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านโปรแกรมประยุกต์ (Application line) ส่วนตัว พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับ 3) ดำเนินการศึกษาจากภาคสนาม (Field Studies) ติดตามตามเก็บแบบสอบถามคืน การเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุดและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครั้งแรกมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 4) ติดตามประสานงานไปยังสถานศึกษาที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือขอความอนุเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณจากข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ระดับการให้คะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2545) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามหาค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย 2) ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3)

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ตามสูตรของสุวิมล ว่องวานิช (2542) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาศึกษาการระดับความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้าน จำนวน 61 ข้อ ประกอบด้วย 1) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านผู้เรียน 2) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแต่ละด้านหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษา	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
1. ด้านผู้เรียน	1.85	3.07	0.579	2
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.88	2.88	0.694	1
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.80	3.27	0.468	3
ภาพรวม	4.84	3.07	0.580	

จากตารางที่ 1 พบว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าความต้องการจำเป็นทุกด้าน PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.468-0.694 ในภาพรวม PNI_{Modified} = 0.580 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ (PNI_{Modified} = 0.694) รองลงมา คือ ผู้เรียน (PNI_{Modified} = 0.579) และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI_{Modified} = 0.468) ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบผลการวิจัย ดังนี้

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตร โดยรวม เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรม ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ โดยรวมและรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปได้ใน

การปฏิบัติ ท้นต่อการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลัก สูตรสถานศึกษา และการเรียนรู้ มีแผนการจัด การเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่ รองลงมา คือ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างไม่เป็นระบบ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน ในภาพรวม เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมาคือ ด้านผู้เรียน และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันดับที่ 1 คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ อาจเป็นเพราะเหตุผล คือ 1) เป็นรากฐานสำคัญของการขับเคลื่อนโรงเรียน เปียบเสมือนเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนให้กลไกต่างๆ ในโรงเรียนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย และนำไปสู่ความเป็นเลิศ 2) ครอบคลุมมิติสำคัญ กระบวนการบริหารและการจัดการที่ดีจะส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานสนับสนุน 3) ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้จัดการเรียนรู้มีคุณภาพ พัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพร้อมสู่โลกการทำงาน 4) สร้างความพึงพอใจกระบวนการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ ช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) พัฒนาศักยภาพของโรงเรียน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้โรงเรียนพัฒนาศักยภาพ บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา, 2565; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย คือ ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและอนาคตของชาติ เพราะเป้าหมายหลักคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถขับเคลื่อนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า อีกทั้งการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคเอกชน ร่วมกันสร้างสรรค์ พัฒนา และขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพื่ออนาคตของชาติที่ยั่งยืน ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและเป็นแบบอย่างในการบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปดังในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้าน คือ ผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบผลการวิจัยที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้เรียน พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ

ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด เหตุนั้น โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณมากขึ้น

1.2 ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปได้ในการปฏิบัติทันต่อการเปลี่ยนแปลง เหตุนั้น โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการปรับกระบวนการบริหารและการจัดการให้มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ

1.3 ความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา และการเรียนรู้ มีแผนการจัด การเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่ เหตุนั้น โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเพิ่มการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ เหตุนั้น ควรทำการศึกษากระบวนการบริหารและการจัดการของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 ควรศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2564 - 2568**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. (2565). **แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 - 2569)**. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). **รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ประจำปี พ.ศ. 2558**. กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- สุธาสนี แม้นญาติ. (2554). **โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น**. คุชชินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). **การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. รายงานวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Hoy, W.K. & Miskel. (2001). **C.G. Educational Administration: Theory, Research and Practice**. 6th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale in Reading in Attitude Theory and Measurement**. Fishbein. New York: Wiley & Son.
- Speck, M. (1999). **The Principalship: Building a Learning Community**. New Jersey: Prentice-Hall.